

34730 V Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V)
voor het jaar 2017 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 2 **Memorie van toelichting**

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 2

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2017 wijzigingen aan te brengen in:

de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V);

De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

Wetsartikel 3

De Minister van Buitenlandse Zaken,

A.G. Koenders

B) BEGROTINGSTOELICHTING

1. Voorstel van Wet

Het onderhavige wetsvoorstel leidt tot een verlaging van de begroting 2017 van Buitenlandse Zaken (V) met EUR 55 miljoen door met name de lagere afdracht aan de Europese Unie. Daarnaast is sprake van een toename van de EU-ontvangsten met EUR 3,2 miljard.

2. Leeswijzer

De voorliggende suppletoire begroting bevat de voorgestelde wijzigingen ten opzichte van de Ontwerpbegroting 2017 van hoofdstuk V van de begroting van het Rijk.

In de toelichting worden de wijzigingen welke zijn opgetreden in de omvang van de HGIS en de belangrijkste mutaties op de begroting van Buitenlandse Zaken toegelicht. Ten slotte volgt per artikel de nieuwe stand en een toelichting op de opmerkelijke verschillen. Hierbij worden ook de aangenomen amendementen betrokken.

Per artikel is een tabel opgenomen met de mutaties. De toelichting per beleidsartikel heeft betrekking op de kolom mutaties suppletoire begroting. Het aantal activiteiten en het aantal financiële instrumenten van het ministerie van Buitenlandse Zaken inclusief het postennet is aanzienlijk. Dat betekent dat er in sommige gevallen geen uitputtende opsomming is van de financiële instrumenten per artikelonderdeel.

Conform de Rijksbegrotingsvoorschriften en de Comptabiliteitswet van 2001 dienen de opmerkelijke verschillen tussen de oorspronkelijke en huidige raming te worden toegelicht. Daarbij wordt gebruik gemaakt van het financiële instrument. Ook is [omschreven](#) welke ondergrens gehanteerd moet worden, waarboven een uitgavenmutatie moet worden toegelicht. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen beleidsmatige en technische mutaties. Op verplichtingenniveau worden mutaties groter dan 10% ten opzichte van de vorige stand, op artikelniveau toegelicht.

3. Wijzigingen in de omvang van de HGIS

In deze paragraaf wordt geschetst welke wijzigingen zijn opgetreden in de omvang van de HGIS sinds de Miljoenennota 2017. Zoals uit de hierna volgende tabel blijkt is de HGIS voor 2017 toegenomen met EUR 335,3 miljoen.

Omvang van de HGIS (bedragen x EUR 1 miljoen)	MJN 2017	VJN 2017	Mutatie
HGIS-uitgaven	5.436,8	5.749,0	312,2
HGIS-ontvangsten	183,3	160,2	-23,1
Omvang HGIS (uitgaven min ontvangsten)	5.253,5	5.588,8	335,3

Deze toename van de HGIS is het gevolg van meerdere mutaties met name veroorzaakt doordat de niet besteedde middelen uit 2016 zijn toegevoegd aan de begrotingen voor 2017. Dit gaat vooral om de begrotingen van Defensie en BHOS. Daarnaast stijgt het budget als gevolg van een aantal macro mutaties en de toevoeging van generale middelen ter compensatie van de hogere leegstandskosten asiel in de reguliere nacalculatie over 2016. In de hierna volgende tabellen is een vijftal categorieën opgenomen die per onderdeel beknopt worden toegelicht. Een meer uitgebreide toelichting is daarnaast ook op de respectievelijke departementale begrotingen opgenomen.

HGIS-uitgaven (bedragen x EUR 1 miljoen)	Totaal
Stand Miljoenennota 2017	5.436,8
1. Aanpassing BNI/BBP-raming	62,3
2. Eindejaarsmarge	198,6
3. Overboekingen van/naar HGIS	60,5
4. Kasschuiven	17,8
5. Desalderingen	-27,0
Totaal mutaties Voorjaarsnota 2017	312,2
Stand Voorjaarsnota 2017	5.749,0

HGIS-ontvangsten (bedragen x EUR 1 miljoen)	Totaal
Stand Miljoenennota 2017	183,3
Totaal mutaties Voorjaarsnota 2017	-23,1
Stand Voorjaarsnota 2017	160,2

Toelichting uitgavenmutaties:

- Op basis van wijzigingen in de CPB-ramingen voor het BNI (ODA) en de prijscomponent van het BBP (non-ODA) is de omvang van de HGIS per saldo gestegen met EUR 62,3 miljoen.
- De eindejaarsmarge, die over 2016 is aangevraagd, is in 2017 toegevoegd aan de HGIS en verdeeld over met name de begrotingen van BHOS en Defensie. Het betreft hier de reguliere eindejaarsmarge. Daarnaast zijn ook de niet besteedde middelen uit 2016 voor het noodhulpfonds (EUR 46 miljoen) en opvang in de regio (EUR 82 miljoen) doorgeschoven naar 2017.
- Er vinden meerdere overboekingen van en naar de HGIS plaats. Per saldo kent de HGIS daardoor een toename van ruim EUR 60 miljoen. Dit wordt met name veroorzaakt doordat enerzijds middelen worden toegevoegd aan de begroting van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking ter compensatie van de hogere leegstandskosten asiel in de reguliere nacalculatie over 2016 en voor de versterking van de concurrentiepositie van Nederland. Daarnaast worden middelen toegevoegd aan de begrotingen van BZ en BHOS om te intensiveren in veiligheid en stabiliteit en migratiesamenwerking. Hier staat tegenover dat budget wordt overgeheveld uit het Budget Internationale Veiligheid naar de begroting van Defensie. Het gaat hierbij om Defensie-uitgaven voor activiteiten gekoppeld aan missies en operaties die geen onderdeel van de HGIS zijn.
- Een aantal kasschuiven is binnen de HGIS opgenomen. De belangrijkste is een schuif om de kosten, die verband houden met de extra uitgave die vorig jaar is gedaan als gevolg van een gemaakte afspraak behorende bij de financiering van de nieuwbouw van het *International Criminal Court*, te dekken.
- Per saldo dalen de ontvangsten binnen de HGIS. Dit wordt veroorzaakt door mutaties bij het ministerie van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (lagere raming voor ontvangsten voor bedrijfsleven-instrumenten) en Defensie (lagere ontvangsten van de VN voor de missie in Mali; deze zijn in 2016 ontvangen). Deze middelen worden binnen de HGIS verrekend met het uitgavenkader.

Toelichting ontvangstenmutaties:

- De ontvangsten nemen per saldo af met EUR 23 miljoen. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door een bijstelling van de geraamde ontvangsten voor de bedrijfsleven-instrumenten op de BHOS-begroting. Daarnaast dalen ook de geraamde ontvangsten op de Defensiebegroting. Een deel van de VN-ontvangsten voor de missie in Mali is namelijk al in 2016 ontvangen. Ten slotte een toename van de geraamde ontvangsten vanuit de begroting van IenM. Het betreft een vrijval van middelen voor het *Clean Development Mechanism*, die vorig jaar zouden worden ontvangen.

4. Overzicht belangrijkste suppletoire mutaties 2017

Uitgaven:

Het onderhavige wetsvoorstel leidt tot een verlaging van de geraamde uitgaven 2017 van Buitenlandse Zaken (V) met per saldo EUR 55 miljoen. Dit wordt met name veroorzaakt door een lagere afdracht aan de Europese Unie.

In de volgende tabel volgt een overzicht van de meest in het oog springende beleidsmatige wijzigingen of wijzigingen met een relatief grote omvang ten opzichte van de Ontwerpbegroting 2017 van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V), gevolgd door een toelichting. De overige mutaties worden bij onderdeel 5, Toelichting per beleidsartikel, toegelicht.

Bedragen x EUR 1 miljoen

Artikel		Mutatie
2.4	Bevordering van veiligheid, stabiliteit en rechtsorde in internationaal verband	16,4
3.1	Een democratische, slagvaardige en transparante Europese Unie die haar burgers vrijheid, recht, veiligheid, welvaart en duurzame economische groei biedt	-78,8

Toelichting

Artikel 2.4

Het budget voor bevordering van veiligheid, stabiliteit en rechtsorde in internationaal verband in 2017 stijgt omdat het kabinet heeft besloten om in 2017 extra middelen in te zetten op het terrein van veiligheid, stabiliteit, migratiesamenwerking en opvang in de regio. In totaal is EUR 50 miljoen ter beschikking gesteld, waarvan EUR 10 miljoen voor de begroting van Buitenlandse Zaken (artikel 2.4) en EUR 40 miljoen voor de begroting van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking. De extra middelen op dit artikel worden ingezet voor de preventie van conflicten via de hervorming van de veiligheidsectoren in Noord-Afrika en Mali, en via de toegang tot rechtssystemen in Tunesië. Ook wordt geïnvesteerd in het tegengaan en voorkomen van radicalisering in Algerije, de Sahel en Jordanië, en het bevorderen van inclusieve conflictbeslechting in landen als Libië en Syrië. Tevens zal de steun aan de Libanese grensbewakingsautoriteiten worden uitgebreid voor het bevorderen van de stabiliteit.

Daarnaast wordt bij Voorjaarsnota de politiek overeengekomen verdeling van het Budget Internationale Veiligheid (BIV) technisch overgeheveld naar de begroting van BZ (Stabiliteitsfonds). Een deel hiervan wordt vervolgens overgeheveld naar de begroting van BHOS voor het speerpunt veiligheid en rechtsorde. Een ander gedeelte wordt weer overgeheveld naar de begroting van Defensie voor beveiliging van diplomaten en ambassades in gebieden waar dat noodzakelijk is.

Artikel 3.1

In de begroting 2017 heeft de Europese Commissie (EC) de overige ontvangsten opwaarts bijgesteld, waardoor de BNI afdracht van de lidstaten daalt. Daarnaast heeft de EC ook de reguliere aanpassingen in de grondslagen voor de BNI-, BTW- en Invoerrechtenramingen verwerkt op basis van nieuwe economische cijfers. Ook dit werkt door in de afdrachten van de lidstaten. Voor Nederland is er hierdoor sprake van een daling van de afdrachten van per saldo 78,8 mln. in 2017.

Ontvangsten:

Het onderhavige wetsvoorstel leidt tot een verhoging van de geraamde ontvangsten 2017 van Buitenlandse Zaken (V) met per saldo EUR 3,15 miljard. Dit wordt met name veroorzaakt doordat de restitutie van de Europese Unie vanuit 2016 is doorgeschoven naar 2017.

In de volgende tabel volgt een overzicht van de meest in het oog springende beleidsmatige wijziging of wijzigingen met een relatief grote omvang ten opzichte van de Ontwerpbegroting 2017 van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V), gevolgd door een toelichting. De overige mutaties worden bij onderdeel 5, Toelichting per beleidsartikel, toegelicht.

Artikel		Mutatie
3.10	Ontvangsten EU	3.153,9

Toelichting:*Artikel 3.10:*

Eind 2016 heeft het Europees Parlement goedkeuring gegeven aan de vierde en vijfde aanvullende begroting voor 2016. Deze aanvullende begrotingen zijn te laat in het jaar aangenomen om nog door de Commissie te worden verwerkt in de afdrachten over 2016. De budgettaire verwerking in de Nederlandse begroting valt daarom in 2017 en verloopt via een bijstelling van de niet-belastingontvangsten. De Europese Commissie heeft daarnaast op 24 januari jl. cijfers voor de nacalculatie van de Europese afdrachten voor 2016 gepresenteerd aan de lidstaten die voor Nederland een verlaging van de afdracht leidt.

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget voor Bescherming en bevordering van mensenrechten is verlaagd, omdat een verplichting met RNW-media (voorheen Radio Nederland Wereldomroep), in 2016 is aangegaan.

Uitgaven:

Artikel 1.1

Het budget voor Goed functionerende internationale instellingen wordt verhoogd om hiermee uitgaven ten behoeve van de Carnegiestichting voor het Vredespaleis te kunnen doen. De extra uitgaven houden verband met een onderzoek naar de omvang van aanwezigheid van asbest en het nemen van beveiligingsmaatregelen.

Artikel 1.2

Aangenomen amendementen:

Nr	Indiener	Begunstigd artikel/dekking uit	Korte omschrijving
34550V, nr. 9	Voordewind en Van der Staaij	1.2 Bescherming van mensenrechten / <i>Dekking: artikel 1.2</i>	Investering in relatief kleine projecten om het vredesproces in het Midden-Oosten te bevorderen.
34550 V, nr. 18	Knops c.s.	1.2 Bescherming van mensenrechten / <i>Dekking: artikel 1.2</i>	Financiering van de non-gouvernementele organisatie Karama.
34 550 V, nr.15	Voordewind c.s.	1.2 Bescherming van mensenrechten / <i>Dekking: artikel 1.2</i>	EUR 1 miljoen van het mensenrechtenfonds aan projecten op het gebied van godsdienstvrijheid en levensovertuiging.

Op het artikel Bescherming en bevordering van mensenrechten zijn drie amendementen op de begroting aangenomen die betrekking hebben op bestedingen van het mensenrechtenfonds. Voor uitvoering van het amendement Voordewind en van der Staaij ([34550 V, nr. 9.](#)) zijn de Nederlandse ambassade in Tel Aviv en de Nederlandse vertegenwoordiging in Ramallah in gesprek met diverse organisaties over nieuwe projectvoorstellen gericht op verzoening. Voor wat betreft het amendement Knops c.s. ([34550 V, nr. 18](#)) zal een activiteit van de NGO Karama, die onder andere is gericht op de incorporatie van mensenrechten in vredes- en transitieprocessen, (grond)wetten en overheidsbeleid, worden gefinancierd uit het mensenrechtenfonds. Ook voor het amendement Voordewind c.s. [34550 V, nr. 15](#) zijn binnen het fonds middelen ter beschikking gesteld.

Beleidsartikel 2

Beleidsartikel 2 Veiligheid en stabiliteit			Stand ontwerp-begroting 2017 (1)	Mutaties via amendementen 2017 (2)	Vastgestelde begroting 2017 (3)=(1+2)	Mutaties 1e suppletoire begroting 2017 (4)	Stand 1e suppletoire begroting 2017 (5)=(3+4)	Mutaties 1e suppletoire begroting 2018	Mutaties 1e suppletoire begroting 2019	Mutaties 1e suppletoire begroting 2020	Mutaties 1e suppletoire begroting 2021
Bedragen in EUR 1 000											
Verplichtingen			236 321	0	236 321	24 846	261 167	0	0	- 350	- 350
Uitgaven:											
Programma-uitgaven totaal			250 598	0	250 598	25 142	275 740	2 650	2 700	2 708	2 708
	waarvan juridisch verplicht						91%				
2.1	Goede internationale samenwerking ter bevordering van de eigen en bondgenootschappelijke veiligheid		14 979		14 979	3 350	18 329	0	0	0	0
	<i>Subsidies</i>										
	Programma ondersteuning buitenlands beleid		2 250		2 250	1 000	3 250				
	Atlantische Commissie		500		500	0	500				
	<i>Bijdragen (inter) nationale organisaties</i>										
	NAVO		8 664		8 664	1 350	10 014				
	Veiligheidsfonds		2 000		2 000	1 000	3 000				
	WEU		565		565	0	565				
2.2	Bestrijding en terugdringing van internationaal terrorisme en andere vormen van internationale criminaliteit		7 765		7 765	70	7 835	0	0	400	400
	<i>Subsidies</i>										
	Anti-terrorisme instituut		765		765	0	765				
	<i>Opdrachten</i>										
	Global Forum on Cyber Expertise		400		400	0	400				
	<i>Bijdragen (inter) nationale organisaties</i>										
	Contra-terrorisme		6 600		6 600	70	6 670				
2.3	Bevordering van ontwapening en wapenbeheersing, bestrijding van proliferatie van massavernietigingswapens en het voeren van een transparant en verantwoord wapenexportbeleid		10 794		10 794	699	11 493	61			
	<i>Bijdragen (inter) nationale organisaties</i>										
	IAEA		7 317		7 317	643	7 960				
	OPCW en andere ontwapeningsorganisaties		1 557		1 557	56	1 613				
	CTBTO		1 920		1 920	0	1 920				

2.4	Bevordering van veiligheid, stabiliteit en rechtsorde in internationaal verband		195 032		195 032	16 423	211 455	2 589	2 700	2 308	2 308
	<i>Subsidies</i>										
		Landenprogramma's veiligheid voor mensen (stabiliteitsfonds)	26 500		26 500	4 500	31 000				
		Nederland Helsinki Comité	28		28	0	28				
	<i>Bijdragen (inter) nationale organisaties</i>										
		OVSE	7 195		7 195	0	7 195				
		VN-contributie voor crisisbeheersingsoperaties	99 800		99 800	49	99 849				
		waarvan landenprogramma's veiligheid voor mensen (stabiliteitsfonds)	55 400		55 400	12 246	67 646				
		Training buitenlandse diplomaten	2 300		2 300	200	2 500				
2.5	Bevordering van transitie in prioritaire gebieden		22 028		22 028	4 600	26 628	0	0	0	0
	<i>Bijdragen (inter)nationale organisaties/Subsidies</i>										
		Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen (NFRP); 'MATRA'	10 322		10 322	1 900	12 222				
		Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen (NFRP); 'Shiraka'	11 706		11 706	2 700	14 406				
Ontvangsten			1 212		1 212	0	1 212	0	0	0	0
2.10	Doorberekening Defensie diversen		212		212	0	212				
2.40	Restituties programma's		1 000		1 000	0	1 000				

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget stijgt doordat het budget voor Bevordering van veiligheid, stabiliteit en rechtsorde in internationaal verband toeneemt. Dit is het gevolg van de overheveling van middelen uit het Budget Internationale Veiligheid (vanuit de Defensiebegroting) naar het Stabiliteitsfonds. Bovendien wordt het budget verhoogd vanwege intensivering op het terrein van conflictpreventie, conflictbemiddeling en het verminderen van de gevolgen van conflicten op burgers als gevolg van de toegenomen instabiliteit in de ring rondom Europa. Ten slotte stijgt het verplichtingenbudget analoog aan de uitgavenmutatie bij het Fonds voor Regionale Partnerschappen MATRA en Shiraka, zoals toegelicht op het beleidsartikel bevordering van transitie in prioritaire gebieden (art 2.5).

Uitgaven

Artikel 2.1

Het budget voor Samenwerking ter bevordering van de eigen en bondgenootschappelijke veiligheid wordt verhoogd ten behoeve van de uitgaven voor de NAVO-nieuwbouw en het veiligheidsfonds. Dit als gevolg van betalingen uit 2016 die zijn doorgeschoven naar 2017.

Artikel 2.4

Het budget voor bevordering van veiligheid, stabiliteit en rechtsorde in internationaal verband in 2017 stijgt omdat het kabinet heeft besloten om in 2017 extra middelen in te zetten op het terrein van veiligheid, stabiliteit, migratiesamenwerking en opvang in de regio. De extra middelen op artikel 2.4 van de Buitenlandse Zaken begroting worden ingezet voor de preventie van conflicten via de hervorming van de veiligheidssectoren in Noord-Afrika en Mali, en via de toegang tot rechtssystemen in Tunesië. Ook wordt geïnvesteerd in het tegengaan en voorkomen van radicalisering in Algerije, de Sahel en Jordanië, en het bevorderen van inclusieve conflictbeslechting in landen als Libië en Syrië. Ook zal de steun aan de Libanese grensbewakingsautoriteiten worden uitgebreid voor het bevorderen van de stabiliteit.

Ook wordt bij Voorjaarsnota de politiek overeengekomen verdeling van het Budget Internationale Veiligheid (BIV) technisch overgeheveld naar de begroting van BZ (Stabiliteitsfonds). Een deel hiervan wordt vervolgens overgeheveld naar de begroting van BHOS voor het speerpunt veiligheid en rechtsorde. En ander gedeelte wordt weer terug overgeheveld naar de begroting van Defensie voor beveiliging van ambassades en diplomaten in gebieden waar dat noodzakelijk is.

Artikel 2.5

Het budget voor Bevordering van transitie in prioritaire gebieden stijgt omdat extra middelen zijn opgenomen voor de budgetten voor het Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen (zowel Shiraka alsook MATRA). Dit in lijn met de overwegingen zoals opgenomen in de Kamerbrief ([34 550, nr. 43](#)).

Beleidsartikel 3

Beleidsartikel 3 Europese samenwerking		Stand	Mutaties via	Vastgesteld	Mutaties	Stand	Mutaties	Mutaties	Mutaties	Mutaties
Bedragen in EUR 1 000		ontwerp-	amende-	e	1e	1e	1e	1e	1e	1e
		begroting	menten	begroting	suppletoire	suppletoire	suppletoire	suppletoire	suppletoire	suppletoire
		2017	2017	2017	begroting	begroting	begroting	begroting	begroting	begroting
		(1)	(2)	(3)=(1+2)	2017	2017	2018	2019	2020	2021
		(4)	(5)=(3+4)	(6)=(3+4)	(7)=(3+4)	(8)=(3+4)	(9)=(3+4)	(10)=(3+4)	(11)=(3+4)	(12)=(3+4)
Verplichtingen		7 556 518	0	7 556 518	- 78 706	7 477 812	335 486	- 25 469	- 26 362	- 26 362
Uitgaven:										
Programma-										
uitgaven totaal		7 756 749	0	7 756 749	- 87 102	7 669 647	335 486	- 25 469	- 26 362	- 26 362
	waarvan juridisch									
	verplicht					100%				
3.1	Een democratische, slagvaardige en transparante Europese Unie die haar burgers vrijheid, recht, veiligheid, welvaart en duurzame economische groei biedt	7 541 047	0	7 541 047	- 78 826	7 462 221	334 866	- 25 589	- 25 982	- 25 982
	<i>Bijdragen (inter)nationale organisaties</i>									
	BNI-afdracht	3 816 502		3 816 502	- 78 360	3 738 142				
	BTW-afdracht	520 278		520 278	- 449	519 829				
	Invoerrechten	3 204 267		3 204 267	- 17	3 204 250				
3.2	Een effectief, efficiënt en coherent optreden van de Unie ten opzichte van derde landen en regio's, inclusief ontwikkelingslanden	201 275	0	201 275	- 8 796	192 479	0	0	0	0
	<i>Bijdragen (inter)nationale organisaties</i>									
	Europees Ontwikkelingsfonds	201 275		201 275	- 8 796	192 479				
3.3	Een hechtere Europese waardengemeenschap	10 100	0	10 100	- 380	9 720	- 380	- 380	- 380	- 380
	<i>Bijdragen (internationale organisaties)</i>									
	Raad van Europa	10 100		10 100	- 380	9 720				
3.4	Versterkte Nederlandse positie in de Unie van 28	4 327	0	4 327	900	5 227	1 000	500	0	0
	<i>Subsidies/Opdrachten</i>									
	EU-voorzitterschap en programmatische ondersteuning	0		0	900	900				
	<i>Bijdragen (inter)nationale organisaties</i>									
	Benelux bijdrage	3 979		3 979	0	3 979				
	EIPA	348		348	0	348				
Ontvangsten		641 003	0	641 003	3 154 041	3 795 044	97	97	96	96
3.10	Diverse ontvangsten EU	640 853	0	640 853	3 153 941	3 794 794	- 3	- 3	- 4	- 4
	Invoerrechten	640 853		640 853	- 3	640 850				
	Overige ontvangsten EU	0		0	3 153 944	3 153 944				
3.30	Restitutie Raad van Europa	150	0	150	100	250	100	100	100	100

Uitgaven en verplichtingen

Artikel 3.1

De omvang van de Nederlandse afdrachten wordt bepaald door de omvang van de Europese begroting en is daarnaast relatief ten opzichte van de overige lidstaten. De Europese Unie (EU) ontvangt haar inkomsten uit verschillende soorten afdrachten van de lidstaten, zoals invoerrechten, BTW-afdrachten en BNI-afdrachten. Dit zijn uitgaven voor Nederland. Deze EU-inkomsten worden ook wel de «eigen middelen» van de EU genoemd. Nederland ontvangt op de EU-afdrachten een jaarlijkse korting. Deze korting is opgebouwd uit een lager tarief voor BTW-afdrachten en een vaste korting (lumpsum) op de BNI-afdrachten.

Hieronder vindt u de mutaties op de raming van de Nederlandse afdrachten aan de EU die tot nu toe in begrotingsjaar 2017 hebben plaatsgevonden. De mutaties komen voort uit het Begrotingsakkoord 2017 en de vierde aanvullende begroting over 2016.

Begrotingsakkoord 2017: bni effect overige inkomsten

In de begroting 2017 stelt de Europese Commissie (EC) de raming voor de overige ontvangsten opwaarts bij van 1,7 naar 2,8 mld., vooral door hogere verwachte inkomsten uit (mededings-)boetes en rente. Omdat de BNI-afdrachten van de lidstaten het sluitstuk vormen van de Europese begroting, betekenen hogere verwachte inkomsten voor de Europese begroting uit andere bronnen dan de BNI afdrachten, automatisch dat de BNI-afdracht van de lidstaten daalt. Voor Nederland gaat het om ca 57 mln. lagere afdrachten in 2017.

Begrotingsakkoord 2017: meerjarig beeld ACOR

In de Europese begroting voor 2017 heeft de EC ook de reguliere aanpassingen in de grondslagen voor de BNI-, BTW- en Invoerrechtenramingen verwerkt op basis van nieuwe economische cijfers (ACOR cijfers). Deze werken meerjarig door in de afdrachten van de lidstaten. In 2017 leiden deze aanpassingen bij BNI-BTW en invoerrechten tot per saldo 22 mln. lagere afdrachten voor Nederland. Dit effect loopt in de jaren daarna nog iets op tot ca 26 mln. lagere afdrachten.

Vierde aanvullende begroting

De uitgaven op de Europese begroting in 2016 zijn verlaagd vanwege vertragingen bij de implementatie van het cohesiebeleid, waardoor de afdrachten over 2016 ruim 360 miljoen euro lager uitvallen, zoals ook hieronder bij EU-ontvangsten beschreven. De verwachting is dat deze vertraging op een later moment binnen het huidige MFK ingelopen wordt, waardoor de uitgaven alsnog gedaan zullen worden. Vooralsnog wordt uitgegaan van een verhoging van de afdrachten met eenzelfde bedrag in 2018. Als nadere informatie van de Europese Commissie daar aanleiding toe geeft, dan wordt de raming van de Nederlandse afdrachten aangepast.

Tabel: mutaties EU-afdrachten sinds miljoenennota

	2017	2018	2019	2020	2021
Begrotingsakkoord 2017:bni effect overige inkomsten	-57,3	0	0	0	0
Begrotingsakkoord 2017:meerjarig beeld acor	-21,5	-25,9	-25,6	-26	-26
Vierde aanvullende begroting 2016: vertraging cohesiebeleid	0	360,8	0	0	0

Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2017 **-78,8** **334,9** **-25,6** **-26** **-26**

Artikel 3.2

Op basis van de liquiditeitsplanning van het Europees Ontwikkelingsfonds is er minder budget nodig voor 2017.

Ontvangsten

Artikel 3.10

Ook raming van de Nederlandse EU-ontvangsten, zoals de perceptiekostenvergoedingen en overige ontvangsten, zijn sinds de miljoenennota bijgesteld. Dit is het gevolg van de nacalculatie van 2016 en de aannamen van de vierde en vijfde aanvullende begroting.

Nacalculatie

De Europese Commissie heeft op 24 januari jl. cijfers voor de nacalculatie van de Europese afdrachten voor 2016 gepresenteerd aan de lidstaten. Voor de Nederlandse begroting betekent deze nacalculatie een verlaging van de EU-afdrachten van netto 124 mln. euro die als een eenmalige ontvangst op de begroting wordt verwerkt.

Vierde en vijfde aanvullende begroting

Eind 2016 heeft het Europees Parlement goedkeuring gegeven aan de vierde en vijfde aanvullende begroting voor 2016. Deze aanvullende begrotingen zijn te laat in het jaar aangenomen om nog door de Commissie te worden verwerkt in de afdrachten over 2016. De budgettaire verwerking valt daarom in 2017 en verloopt via een bijstelling van de niet-belastingontvangsten.

De aannamen van de vierde aanvullende begroting heeft op drie manieren invloed op de EU-ontvangsten. Allereerst zijn de geraamde EU-betalingen verlaagd, voornamelijk vanwege vertragingen bij de implementatie van het cohesiebeleid. De Nederlandse afdrachten over 2016 komen daarmee ruim 360 miljoen euro lager uit. Dit is begin 2017 in de kas is verwerkt via een overige ontvangst. Ten tweede zijn de effecten van de Spring Forecast uit het voorjaar 2016 in tegenstelling tot eerdere verwachtingen via de vierde aanvullende begroting in 2017 verwerkt. Tot slot is ook de herberekening van de korting van het Verenigd Koninkrijk doorgevoerd.

De aannamen van de vijfde aanvullende begroting effectueert de kortingen op de nationale afdrachten, zoals vastgelegd in het eigen middelen besluit dat in 2016 is geratificeerd. Nederland ontvangt de bedongen korting op de afdrachten over 2014-2016 met terugwerkende kracht in 2017 in de kas.

Tabel: mutaties diverse ontvangsten EU sinds miljoenennota

	2017	2018	2019	2020	2021
<i>Nacalculatie 2016</i>	124,1	0	0	0	0
<i>Vierde aanvullende begroting 2016:effecten spring forecast</i>	-79,8	0	0	0	0
<i>Vierde aanvullende begroting 2016:vertraging cohesiebeleid</i>	360,8	0	0	0	0
<i>Vierde aanvullende begroting: Diversen</i>	-15,5	0	0	0	0
<i>Vijfde aanvullende begroting 2016 verschuiven Nederlandse korting</i>	2.764,40	0	0	0	0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2017	3.153,90	0	0	0	0

Beleidsartikel 4

Beleidsartikel 4 Consulaire belangenbehartiging en het internationaal uitdragen van Nederlandse waarden en belangen		Stand ontwerp-begroting	Mutaties via amendementen	Vastgestelde begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting
Bedragen in EUR 1 000		2017 (1)	2017 (2)	2017 (3)=(1+2)	2017 (4)	2017 (5)=(3+4)	2018	2019	2020	2021
Verplichtingen		38 767	2 500	41 267	3 923	45 190	3 250	9 200	3 150	2 150
Uitgaven:										
Programma-uitgaven totaal		48 541	2 500	51 041	150	51 191	1 330	1 280	1 272	1 360
	waarvan juridisch verplicht					80%				
4.1	Op basis van eigen verantwoordelijkheid consulaire dienstverlening bieden aan Nederlanders in het buitenland	13 145	2 500	15 645	- 2 000	13 645	500	500	500	500
	<i>Subsidies</i>									
	Gedetineerdenbegeleiding	1 800		1 800	100	1 900				
	<i>Opdrachten</i>									
	Consulaire bijstand	259		259	0	259				
	Gedetineerdenbegeleiding	200		200	0	200				
	Reisdocumenten en verkiezingen	5 345		5 345	- 1 025	4 320				
	Consulaire opleidingen	400		400	0	400				
	Consulaire informatiesystemen	3 761	2 500	6 261	305	6 566				
4.2	Samen met (keten) partners het personenverkeer reguleren	6 304		6 304	0	6 304	0	0	0	0
	<i>Opdrachten</i>									
	Visumverlening	1 100		1 100	0	1 100				
	Ambtsberichtenonderzoek	150		150	0	150				
	Legalisatie en verificatie	80		80	0	80				
	Consulaire informatiesystemen	3 011		3 011	0	3 011				
	Bijdragen (inter)nationale organisaties									
	Asiel en migratie	863		863	0	863				
4.3	Grotere buitenlandse bekendheid met de Nederlandse cultuur	8 944	0	8 944	- 1 108	7 836	- 1 088	- 1 088	- 1 088	0
	<i>Subsidies</i>									
	Internationaal Cultuurbeleid	8 944	0	8 944	- 1 108	7 836				
	Erfgoed	0		0	0	0				

4.4	Het inzetten van Publieksdiplomatie door het Postennetwerk en BZ om het beeld van Nederland in het buitenland te versterken en op een positief realistische manier uit te dragen		16 178	0	16 178	3 223	19 401	1 518	1 518	1 560	560
	<i>Subsidies</i>										
		Instituut Clingendael	800		800	0	800				
		Programma ondersteuning buitenlands beleid	3 000		3 000	1 658	4 658				
		overige subsidies	0		0	40	40				
	<i>Opdrachten</i>										
		Onderzoeksprogramma's	1 620		1 620	0	1 620				
		Bezoeken hoogwaardigheidsbekleders en uitgaven Corps Diplomatique en internationale Organisaties	3 000		3 000	0	3 000				
		waarvan in- en uitgaande Staatsbezoeken	2 000		2 000	0	2 000				
		Adviesraad Internationale vraagstukken	525		525	0	525				
		Internationale manifestaties en diverse bijdragen	50		50	130	180				
	<i>Bijdragen (inter)nationale organisaties</i>										
		landenprogramma's algemene voorlichting en kleine programma's	8 028		8 028	0	8 028				
		Europese bewustwording	520		520	30	550				
4.5	Een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor internationale organisaties in Nederland		3 970		3 970	35	4 005	400	350	300	300
	<i>Bijdragen (inter)nationale organisaties</i>										
		Speciaal Tribunaal Libanon	1 900		1 900	0	1 900				
		Internationaal Strafhof	1 400		1 400	- 265	1 135				
		Nederland Gastland	670		670	0	670				
	Ontvangsten		42 090		42 090	0	42 090	0	0	0	0
4.10	Consulaire dienstverlening aan Nederlanders		19 300		19 300	- 1 000	18 300	- 1 000	- 5 000	- 5 000	- 5 000
4.20	Consulaire dienstverlening aan vreemdelingen		22 000		22 000	1 000	23 000	1 000	5 000	5 000	5 000
4.40	Doorberekening Defensie diversen		790		790	0	790	0	0	0	0

Beleidsartikel 4

Uitgaven

Artikel 4.1

Het budget voor consulaire dienstverlening is een saldo van mutaties. Enerzijds neemt het budget af doordat de uitgaven voor de inkoop van reisdocumenten dalen. Dit wordt veroorzaakt doordat er minder paspoortaanvragen in het buitenland verwacht worden. Er bestaan meer mogelijkheden om in Nederland een paspoort aan te vragen zoals op Schiphol en in grensgemeenten. Anderzijds stijgt het budget voor consulaire informatiesystemen als onderdeel van de maatregelen in lijn met het amendement Sjoerdsma c.s. ([34550 V, nr. 46](#)).

Aangenomen amendement:

Nr	Indiener	Begunstigd artikel/dekking uit	Korte omschrijving
34550 V, nr. 46	Sjoerdsma	4.1 Consulaire dienstverlening aan Nederlanders in het buitenland	EUR 2,5 miljoen voor verbetering van de dienstverlening aan Nederlanders in het buitenland

De kamer ontvangt een aparte brief over de verwerking van het amendement Sjoerdsma.

Artikel 4.4

Het budget voor het Inzetten van publieksdiplomatie om het beeld van Nederland in het buitenland te versterken is bijgesteld. Het betreft met name een verhoging voor de uitgaven voor de programma's ondersteuning buitenlands beleid en de toevoeging vanuit de HGIS van extra middelen voor het vervolgonderzoek over de periode 1945-1949 in toenmalig Nederlands-Indië. Daarnaast zijn enkele geplande uitgaven voor 2016 doorgeschoven naar 2017.

Ontvangsten

Artikel 4.10

De ontvangsten voor consulaire dienstverlening aan Nederlanders worden verlaagd als gevolg van een verwachte daling van de paspoortaanvragen. Meer paspoorten worden nu bij grensgemeenten en Schiphol aangevraagd. Vanaf 2019 wordt een verlaging van de paspoortopbrengsten verwacht door de in 2014 ingevoerde verlenging van de geldigheidsduur van het paspoort. Deze verlenging zal in 2019 een effect gaan hebben op de ontvangsten voor paspoorten.

Artikel 4.20

De ontvangsten voor consulaire dienstverlening aan vreemdelingen worden meerjarig verhoogd door een verwachte toename van het aantal visumaanvragen. Het betreft hier een inschatting op basis van de afgelopen jaren gerealiseerde ontvangsten.

Beleidsartikel 5

Niet-beleidsartikel 5 Geheim Bedragen in EUR 1 000	Stand ontwerp- begroting	Mutaties via amende- menten	Vastgestelde begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting
	2017 (1)	2017 (2)	2017 (3)=(1+2)	2017 (4)	2017 (5)=(3+4)	2018	2019	2020	2021
Verplichtingen	0		0		0				
Uitgaven	0		0		0				

Verplichtingen en uitgaven

Geen toelichting

Beleidsartikel 6

Niet-beleidsartikel 6 Nominaal en onvoorzien		Stand	Mutaties via	Vastgestelde	Mutaties 1e	Stand 1e	Mutaties 1e	Mutaties 1e	Mutaties 1e	Mutaties 1e
		ontwerp-begroting	amendementen	begroting	supplettoire begroting	supplettoire begroting	supplettoire begroting	supplettoire begroting	supplettoire begroting	supplettoire begroting
Bedragen in EUR 1 000		2017 (1)	2017 (2)	2017 (3)=(1+2)	2017 (4)	2017 (5)=(3+4)	2018	2019	2020	2021
Verplichtingen		34 158	0	34 158	- 34 105	53	- 18 906	- 15 563	- 12 198	- 5 503
Uitgaven:										
Uitgaven totaal		34 158		34 158	- 34 105	53	- 18 906	- 15 563	- 12 198	- 5 503
6.1	Nominaal en onvoorzien	34 158		34 158	- 34 105	53	- 18 906	- 15 563	- 12 198	- 5 503

Uitgaven en verplichtingen

Dit is het saldo van bijstellingen op grond van aanpassing van BNI- en BBP-ramingen door het CPB, verwerking van de HGIS-eindejaarsmarge 2016, het verwerken van de loon- en prijs- en koersbijstellingen binnen de HGIS en overboekingen naar diverse begrotingen conform de claims die zijn verwerkt naar aanleiding van de HGIS besluitvorming. Hierin is onder andere opgenomen extra budget voor de financiering van uitgaven voor gastlandbeleid (BZ en VWS), Brexit gerelateerde uitgaven (EZ, BZ en VWS) en uitgaven voor het vervolgonderzoek 1945-1949 Nederlands-Indië (BZ).

Niet-Beleidsartikel 7

Niet-beleidsartikel 7 Apparaat Bedragen in EUR 1 000		Stand ontwerp- begroting	Mutaties via amende- menten	Vastgestelde begroting	Mutaties 1e suppletioire begroting	Stand 1e suppletioire begroting	Mutaties 1e suppletioire begroting	Mutaties 1e suppletioire begroting	Mutaties 1e suppletioire begroting	Mutaties 1e suppletioire begroting
		2017 (1)	2017 (2)	2017 (3)=(1+2)	2017 (4)	2017 (5)=(3+4)	2018	2019	2020	2021
Verplichtingen		692 790		692 790	22 515	715 305	12 815	16 615	14 615	14 615
Uitgaven		679 241		679 241	36 499	715 740	10 455	15 055	13 055	13 055
7.1.1	Personeel	451 232		451 232	18 339	469 571	11 755	14 417	11 120	11 120
	Eigen personeel	443 232		443 232	18 339	461 571	11 755	14 417	11 120	11 120
	Inhuur extern	8 000		8 000	0	8 000	0	0	0	0
	overige personeel	0		0	0	0				
7.1.2	Materieel	228 009		228 009	18 160	246 169	- 1 300	638	1 935	1 935
	waarvan ICT	35 000		35 000	0	35 000	0	0	0	0
	waarvan bijdragen aan SSO's	55 000		55 000	0	55 000	0	0	0	0
	waarvan overige materieel	138 009		138 009	0	138 009	- 1 300	638	1 935	1 935
7.2	Koersverschillen	pm		pm		pm				
Ontvangsten		21 450		21 450	0	21 450	0	0	0	0
7.10	Diverse ontvangsten	21 450		21 450	0	21 450				
7.11	Koersverschillen	pm		pm		pm	pm	pm	pm	pm

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget wordt in lijn gebracht met het uitgavenkader als gevolg van de hieronder geschetste mutaties.

Uitgaven

De apparaatsuitgaven laten meerjarig een stijging zien. Deze stijging wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat vanuit de HGIS middelen zijn toegevoegd ter dekking van de gestegen loonkosten. Het betreft de jaarlijkse aanpassing van de salarissen en gestegen pensioenkosten. Tevens worden personele- en materiele uitgaven, die in buitenlandse valuta (met name USD) worden verricht, vanuit de HGIS-onvoorzien gecompenseerd voor de gestegen wisselkoers. Daarnaast nemen de personeelsuitgaven toe omdat vanuit de HGIS middelen zijn toegevoegd ter dekking van extra kosten voor personeel (op het departement en Europese posten) om de Nederlandse belangen bij de scheidingsprocedure van de Unie met het Verenigd Koninkrijk voldoende te kunnen waarborgen. Ten slotte stijgt het budget in 2017 vanwege de toevoeging van middelen uit 2015 en 2016 voor investeringen in het postennet (huisvesting) vanuit het huisvestingsfonds.

Aangenomen amendement:

Nr	Indiener	Begunstigd artikel/dekking uit	Korte omschrijving
34550 V, nr. 52	Ten Broeke	7.1 Apparaat / Dekking: artikel 7.1	EUR 1,5 miljoen voor de oprichting van een <i>Forced Marriage Unit</i>

Op dit artikel van de begroting is het amendement Ten Broeke ([34 550 V](#), nr 52) aangenomen, betreffende de oprichting van een *Forced Marriage Unit*. De Kamer ontvangt een aparte brief over de verwerking van het amendement Ten Broeke.